

2. Загрози енергетичній безпеці України в умовах посилення конкуренції на глобальному та регіональному ринках енергетичних ресурсів: аналіт. доп. / [Сменковський А. Ю., Воронцов С. Б., Бегун С. В., Сидоренко А. А.]. – К. : НІСД, 2012. – 136 с.

3. Лойко В. В. Енергетична безпека в контексті економічної безпеки / В. В. Лойко. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2150>.

4. Козловський С. В. Енергозбереження та енергоефективність – основні напрями забезпечення енергетичної безпеки України та країн ЄС / С. В. Козловський, О. Г. Заболотний, Б. В. Слупський. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe.

УДК 620.91

*А. С. Полянська, д.е.н., професор
Н. В. Мороз, магістр*

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

ЕНЕРГЕТИЧНА ПОЛІТИКА В СУЧАСНИХ УМОВАХ РОЗВИТКУ

Однією з глобальних проблем сучасності є дефіцит енергоресурсів. Країни, які володіють енергетичними ресурсами є потужними державами, які диктують умови їх потенційним споживачам. В таких умовах енергетична політика повинна формуватись на основі принципу енергетичної безпеки. Залежність енергетичної безпеки від конкретних чинників її забезпечення можна представити за допомогою формули, сформованої на основі джерела [1]:

$$E_6 \leftrightarrow E_{ef} + E_{vp} + D_{im} + C_p + I_{cc}, \quad (1)$$

де E_6 – енергетична безпека; E_{ef} – енергозаощадження та енергоефективність; E_{vp} – власні енергоресурси (вугілля, природний газ, нафта, біомаса + інші відновлювані джерела енергії); D_{im} – диверсифікація імпорту; C_p – стратегічні резерви; I_{cc} – інтеграція в енергетичний простір ЄС (сполучені та синхронізовані енергетичні мережі).

В Україні на сьогодні актуальними є усі чинники зазначеної формули. Значна увага приділена питанню зменшенню споживання газу [2]. Велика роль відводиться питанню диверсифікації джерел енергоресурсів. На сьогодні розглядаються такі шляхи диверсифікації джерел постачання енергоресурсів в Україні [3]: імпорт зрідженого природного газу (ЗПГ) із країн, які традиційно експортують ЗПГ до Європи (наприклад, Єгипту, Алжиру або Катару); імпорт газу з Азербайджану через газопровід "Білий потік"; поставки газу з Європи шляхом використання наявної інфраструктури в реверсному напрямку (Німеччина-Чехія-Словаччина або Туреччина-Болгарія-Румунія).

Слід зазначити, що енергетична політика України гармонізується з

вимогами енергетичного простору ЄС. Відповідно до Третього енергопакету диверсифікація джерел енергоресурсів призведе до появи конкурентного ринку газу в Україні, який функціонуватиме за тим же принципом, що і в країнах ЄС. Тобто, кожний споживач матиме можливість обирати собі постачальника, а кожний постачальник зможе обирати коло споживачів.

На виконання міжнародних вимог та закону України "Про ринок природного газу", який передбачає забезпечення відкритого доступу до ринку газу всіх суб'єктів і споживачів, згідно статті 12 цього закону, постачальник зобов'язується постачати споживачеві природний газ належної якості та кількості у порядку, передбаченому договором, а споживач зобов'язується оплатити вартість прийнятого природного газу в розмірі, строки та порядку, передбачених договором. Правила постачання природного газу затверджуються Регулятором після консультацій із Секретаріатом Енергетичного Співтовариства і є обов'язковими для виконання всіма постачальниками та споживачами.

З метою забезпечення безпеки, надійності, регулярності та якості постачання природного газу газорозподільною системою та з урахуванням законодавства з питань охорони довкілля та енергоефективності, оператор газорозподільної системи розробляє та щорічно до 31 липня подає на затвердження Регулятору план розвитку газорозподільної системи на наступні 10 років [4].

Адаптування до сучасних ринкових відносин в енергетичному секторі передбачає активізування таких напрямків діяльності [3]:

1) формування енергоефективного суспільства за рахунок енергозаощадження та енергоефективності, а також формування енергоефективної свідомості у громадян;

2) гарантування енергетичної самодостатності шляхом мінімізації імпорту, розвитку власної ресурсної бази; розвитку відновлювальних джерел енергії (ВДЕ); оптимізації енергетичного балансу; зниження втрат енергії при передачі і розподілі; поліпшення обліку та платіжної дисципліни; створення стратегічного резерву; забезпечення гнучкості і взаємозаміщенні видів палива; безпеки енергетичної інфраструктури;

3) розвиток конкурентних і прозорих ринків електроенергії, тепла, газу, нафти й нафтопродуктів, вугілля з урахуванням чинника зовнішньої агресії;

4) забезпечення інвестиційної привабливості за рахунок використання переваг партнерства з ЄС; забезпечення принципу верховенства права; удосконалення законодавства, що регулює діяльність енергетичного сектору з врахуванням вимог *acquis communautaire* (що означає "доробок спільноти" – правова система Європейського Союзу, яка включає акти законодавства Європейського Союзу);

5) удосконалення управління, а саме перехід від галузевої до функціональної моделі управління, підготовка кадрів та наукова діяльність; залучення громадськості.

Таким чином, енергетична політика в сучасних умовах розвитку потребує досягнення енергетичної безпеки за рахунок підвищення енергоефективності та

енергоощадності, формування конкурентних відносин в енергетичному секторі економіки, використання досвіду розвинутих країн у вирішенні питань зменшення енергозалежності.

Список посилань на джерела

1. Проект "Нова енергетична стратегія України: безпека, енергоефективність, конкуренція" [Електронний ресурс] // Центр Разумкова та Національний інститут стратегічних досліджень при Президенті України. – Київ, 2015. – 07.08.15. – Режим доступу: <http://tpt.tef.kpi.ua/images/filestore/Energy.pdf>.

2. Офіційний сайт НАК "Нафтогаз України" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.naftogaz.com/www/3/nakweb.nsf/0/74B2346ABA0CB69C22570D80031A365?OpenDocument>.

3. Літвінов О. Енергоемність ВВП та шляхи підвищення енергоефективності економіки України [Електронний ресурс] / О. Літвінов, В. Холостенко // Науковий вісник [Одеського національного економічного університету]. – 2014. – № 9. – С. 123–134. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nv_2014_9_14.

4. Закон України "Про ринок природного газу" [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2015. – 9 квітня. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/329-19>.